

LOOTUSRINGI JUHT

ÕPILASTE ISETEGEVUSE JA KARSKUSKASVATUSTÖÖ AJAKIRI

Nr. 2

10. jaanuaril 1938

X aastakäik

VÄLJAANDJA: EESTI ÕPETAJATE LIIT.

Tegev toimetaja P. Kohava.

Vastutav toimetaja A. Roos.

Ilmub koolitöö kuudel, neli korda õppeaastas. Maksab aastas 50 senti.

Toimetus ja talitus: Tallinn, Pühavaimu 11, telefon 458-52.

II üleriiklik karskusnädal

Eesti Karskushüdu algatusel korraldatakse II üleriiklik karskusnädal 30. jaanuarist 5. veebruarini 1938. a. Karskusnädala korraldamiseks on ühinenud mitmed ülemaalsed organisatsioonid ja asutused. Nädala püüded on suunatud noorsoo kaitsele alkoholi vastu. Kool on eestkätt noorte kasvataja, juhataja ja kaitsja, seega on igakooli otsene kohus nädala sisustajana kõige jõuga kaasa aidata. Ärgu jätku ükski kool seda tegemata!

Kuna seni mais korraldatud lootusringide kevadpäeva on otsustatud ülekannda karskusnädalale jaanuari-veebruari kuul, siis lootusringid, mitmenimelised õpilasingid ja koolid korraldavad samal ajal, ühel oma poolt valitud päeval,

NOORTE XIX KARSKUSPÄEVA.

Olgu karskusnädala päevade seas üks päev eriti tähistatud, andku noored võimalikult rohkem ise sisu sellele päevale, väljendagu noorte tahe mõista ja hinnata nende kaitseks suunatud üldist karskuskasvatustööd.

E. Õ. L. Karskuskasvatustoimkond.

Karskusnädala sisustamisest koolides

Ants Roos

Ei möödu päeva, kus ajakirjandus ei too teateid alkoholiuimas toimunud kuritegude ja õnnetuste kohta. Osa neist on nii julmad ja metsikud, et silm keeldub neid lugemast ja kõrv kuulmast. Nende arv on kohutavalt suur teatud ajavahehik, ütleme aastas. Alkoholiuimas tehtud kahjude rahaline väärtus on kujuteldamatult kõrge. Alkoholismi pahede puhul valatud pisarate arv on loendamatu. Emade, naiste ja laste hädakisa peaks tõusma taevani. Aga ka taeval on kurdid kõrvad. Alkoholitaud levineb, alkoholism võidutseb, viin peab pidu katku ajal...

Kui keegi julgeks väita, et alkoholipoliitika on ainult majanduslik küsimus, siis eksib ta. Majandusministeeriumi eelarve tulude osas figureerib küll suur summa alkoholi müügist, aga kas ei peitu nähtamatult kõikide teiste ministeeriumide eelarve kulude osas summe, mis oma suuruselt kaugelt ületavad majandusministeeriumi tulude osa. Sellega on alkoholipoliitika saanud kogu riigipoliitika küsimuseks. Kadunud professor Pöld julges alkoholiküsimust isegi koos meie rahvusküsimusega käsitleda. Järelikult alkoholism tekitab pahesid riiklikule heakorrale ja rahvuslikule püsivu-

sele. Ühe sõnaga: alkoholism on pahe, mille vastu tuleb võidelda.

Agas kuidas? Nagu aga teise pahe vastu: seadusandlusega. Seda on tehtud varemgi mujal ja meil, seda on tehtud kaudselt ja otseselt. Alkoholismi probleem on liiga laiaulatuslik, et seda lahendada ühe hoobiga. Aga ometi peaks olema kõigile selge, et nii suurt pahet, nagu seda on alkoholismipahe, toetada ja tema levingule kaasa aidata — noh, siin peab olema midagi puudu, siin peab olema midagi katki, siin peab kuski peituma kardetava haiguse pislane, mille tõukel toimub isiklik ja ühes sellega rahvuslik enesetapp. See haiguse pislane on ajavaim, on meelus, on mentaliteet, mis sigineb meie lagunevas kodus. Selle pieteedivaba ja kohusetundest lageda pislase kõige energilisem hävitamine suudab veel päästa meid.

Kaudsel teel, ilma sõnagi lausumata, on astunud Sotsiaalministeeriumi poolt otsustav samm kardetava pislase hävitamiseks laste ja perekonnakaitse seaduse projekti koostamisega. Kõigepealt tahetakse seadusega kindlustada lasterikaste perekondade minimaalsed elamisvõimalused korteri, liiklemise, laste koolitamise ja soodustuste näol. See asjaolu vabastab perenaise ja ema välistöödelt ja võimaldab temale pühendada oma jõu perekonnale ja lastekasvatamisele. Tervendav õhkkond, mis naine perekonnas loob, on nagu päikesepaiste kehalise haiguse pislastele. Ta hävitab vaimse lodevuse pislasi. Ta sigitab erksust ja elujõudu. Lisaks sellele Sotsiaalministeeriumi ilusale algatusele ootame kogu valitsusaparaadilt kindlakäelist toetust rahvaelu tervendamisele. Kas ei ole mõeldav ka otsene keeld alkoholi tarvitamiseks avalikõiguslike orgide pidustustel, nagu Kodade, Tuletõrje jne. Sama keelunõude on püstitanud omal algatusel Kaitseliit, Kodukaitse, Maanaiste Kesklit jt. Tulemused väärivad tähelepanu.

Peale seadusandliku töö jääb vabaalgatuslikul propagandal suur ülesanne alkoholivastasel võitlusrindel. Käesolevad read tahavad puudutada kooli osa kasvatustöös. Alkoholirünnak on oma mõju saavutanud. Alkohol asub toiduainete kaupluses leiva kõrval. Ta on muutumas igapäevaseks leivaks. Sel teel poeb ta meie teadvusse ja algab oma hävitavat tööd meie rahva elujõu kallal. Kuidas siin aidata? Mis teha? Kirikuõpetajad trööstivad koguduse liikmeid nende hädas sellega, et Jumal tahab oma lapsi proovida ja selleks saadab neile kiusatusi. Meil ei jää ka muud võimalust kui: riik tahab proovida oma kodanike vastupanu jõudu ja tugevust, saates neile kiusatuse alkoholi näol. Seepärast on meie kohus kodanikele selgitada, kuidas ta saab keelduda. Pahe seisab selles, et meie ei kujuta endile alkoholiohtu kunagi terves ulatuses. Meie ei mõtle lõpuni. Meie töötame võtta pitsi ja pidada aru, aga unustame, et meie aru nõrgeneb juba esimese pitsiga ja aru pidamine muutub võimatuks.

Ükski mõistlik inimene ei taha näha end joobnuna, praalijana, kelkijana, kaklejana. Veel vähem tahab ta end näha tõllakile kraavis või porisena rentslis. Ta

solvuks koguni, kui teda kujutaksime pussitajana, mörvarina, vägistajana. Napakaks peaks ta igauht, kes ennustaks temale elulõppu põhjainimesena, pätina. Kuid mis kõneleb meile halastamata tõelisus? Ta kõneleb seda, millega algasime oma kirjutist. Vägi jookide tarvitamine viib alla rahva tervise, elujõu ja saab ohtlikuks rahva olemasolule. Kõik see sünnib üksikute isikute kaudu, kes algul ei tahtnud uskuda, millega võib lõppeda nende tee. Kuid tee lõpp oli ometi nii traagiline. Ja seda tragismi on nii palju. Kel silmad on näha, see näeb seda...

Kuidas teha seda tragismi nähtavaks pimedale? Kuidas teha seda tragismi usutavaks uskmatuile? Nagu öeldud, tuleb tuua silme ette alkoholipahe kogu ulatuses. Sakslaste alkoholi hümn „Wein, Weib und Gesang“ on meiegi kõrtsidele võimsaks reklaamiks. Kel võiks olla kullase, aroomilise elutliga vastu, mida pakub veetlev naine, pealegi kui see sünnib muusika rütmilise võlu saatel? Kes võiks sellele vastu seista? Ja mis ongi selles taunitavat?

See on tragöödia esimene vaatus. Vahepealseist vaikib tavaliselt ajalugu. Viimane vaatus ilmub ajalehe teatena, või toimub vangla seinte vahel, sageli koguni hullumaja müüride taga. Meie ülesanne oleks konstruuda ka teine vaatus ja lõpetada täielikult kolmandaga, et pilt oleks selge. Kui kõik kaasamängijad ei jõua, taevale tänu, kolmanda vaatuseni, siis on ometi sinna jõudjate hulk kohutavalt suur küllalt, et tasub restaureerida pilti täielikult. Ja kui esitatakse seesugune tragöödia tervikuna, siis ei jäta ta avaldamata oma masendavat mõju. Kui aga algaja tipsutaja suudaks endale kujutella sellist pilti tervikuna, siis paneks see vist teda tõsiselt mõtlema. Nii mõnigi vist keelduks pakutavast klaasist alkoholist ja tooks ohvriks silmapilke mõnutunde suure ja aetelise asja teostamiseks. Kuid siin on tegemist veel suure teguriga, mida raske võita alkoholivastase rinde toetajaks. Rahvas oma suures massis vaatab ringi ja otsib eeskujusid. Niisama nagu nimede eestistamisel vaadatakse võõrapäraste nimedega juhtivate tegelaste poole ja oodatakse neilt eeskujut, niisama ootab elu reamees avalikkude tegelaste, nii meeste kui ka naiste poolt alkoholist keeldumist. Kuid mida näeb ta kõikjal? Ta näeb pillerkaaritamist ja joomist. Alkoholist keeldujaid näeb ta nii vähe, et need ära kaovad alkoholi-pooldajate massi hulka. Pealegi on keeldujad, karsklased, avaliku arvamuse poolt tembeldatud seesugusteks, kellele tuleb vaadata kaastundmusega. Kes tahaks olla seltskonna pilkava kaastundmuse osaline? Juba seepärast tuleb huntidega koos hulguda, tuleb koos juua, et mitte olla valgeks vareseks.

Näib olevat otse võimata ses nõiarin-gis midagi teha. Tunned karjuvat vajadust midagi ette võtta, parandust tuua, isikliku suhtumisega üldist olukorda muuta, kuid üldine vastupanu on nii

suur, hukatav ümbruse mõju nii tugev, et ka kangemad pead langevad.

Kuid sellele vaatamata ei pane meie käsi rüppe. Oleme korduvalt kasutanud järgmist moodust: Et mitte õpetada — taevas hoidku selle eest! — igaüks on ise tark küllalt, siis oleme nentunud ainult tööka. Monotoonsuse vältimiseks oleme jaotanud töö paljude õpilaste vahel. Mõnikord on tegelasi kuni kümme. Õpilastele teatakse paar nädalat enne teatavat tähtpäeva ülesandeks jälgida tegeliku elu peegeldust ajalehtedes ja lõigata välja mitmetliiki teateid alkoholi kuritegevuse ja õnnetuste kohta.

Neid väljaõikeid loevatki õpilased ette töökadena, mis peavad mõjuma kui langevad veetilgad, mis isegi kivile augu sisse puurivad. Naiste ajakirjades ilmub ka vahetevahel statistikat alkoholi kuritegevuse ja õnnetuste kohta. Need „tilgad“ peaksid ka mõjuma. Kõik see ette-

kantu on tragöödia kolmandast vaatusesest. On vajalik, et esitataks ka momente esimesest vaatusest, esimestest sammudest kokkupuutumisel alkoholiga. Ka need ettekanded olgu ilma targutusteta ja õpetusteta, ainult töökadena, mis näitavad, kuidas inimesed hukuvad oma nõrkuste ohvritena. Kui on käepärast mõni „positiivne“ joon, seegi täiendagu tõelisust, kuid ilma moraalita!

Lõpuks võib õpetaja küsida: mis siis tuleks teha? Vastus: Parandus tuleb ainult üksikute isikute kaudu, mitte kõneldes, vaid ise kaasa elades. Nii palju kui täna suudad kaasa tömmata, nii palju on tehtud. Homse peale loota oleks lapsik enesepettus.

Karskusküsimuses on tegelikkus palju enam väärt kui ilusad põhimõtted. Kui tegelikkus sobib aga karskuspõhimõttega, siis elagu nad mõlemad!

Karskumõtteid hommikpalvustel

Oskar Puhm

Eks teie tea, et teie Jumala templi olete ja et Jumala Vaim teie sees elab? 1. Kor. 3, 16.

Terves kehas on terve vaim. Kristuse usk ei alaväärista keha. Ta teeb keha Jumala Vaimu templiks, mille eest tuleb hoolitseda, mida peab puhtana ja pühitsetuna hoidma. Korralikkus, hoolsus, valvus, püüdlikkus ja kasinus sõnades ja tegudes, söögis ja joogis on õige kristlase tunnuseks ning mõjuvad nii kehale kui hingele ülesehitavalt.

Elage kui valguse lapsed. Eeves. 5, 8. Katsuge kõik läbi, pidage kinni, mis on hea. 1. Tess. 5, 21. Valvake, seiske usus, olge kui mehed, saage kangeks. 1. Kor. 16, 13.

Kristlane seisab elus võitlejana. Elus on kiusatusi ja raskusi, kuid neile ei tule alistuda, vaid neid tuleb võita. Raskusi ja kiusatusi võites muutume aiva tugevamaks.

Inimene on looduse kroon, ta on Jumala näo järgi loodud. 1. Moos. 1, 27. Austage Jumalat oma ihus ja oma vaimus, mis on Jumala pärralt. 1. Kor. 6, 20.

Ainult selles ihus, mida pole hävitanud alkohol, narkotilised ained, viha, halvad sõnad ja teod, võib Jumalat teenida ja võib elada Jumala elav hingeõhk. Ainult selles ihus on tegev puhas süda ja kauniloomuline suremata hing.

Õndsad need, kes puhtad südamest; sest nemad peavad Jumalat nägema. Matt. 5, 8. Ei vargad ega

ahned, ei joodikud, ei teotajad ega riisujad ei pea Jumala riiki pärima. 1. Kor. 6, 10.

Inimese keha ja hinge suurim hävitaja on alkohol. Ta nürtab ja toorestab inimese vaimu, ta surmab inimese ihu. Paljud tuhanded inimesed on alkoholi orjuses kaotanud terve oma elu õnne ja inimväärikkuse. Tuhanded anded ja head soovid on uputatud viina karikasse.

Hoiatavalt hüüab pühakiri: Ärge joovastage endid viinast, kust õnnetu elu tuleb. Eeves. 5, 18. Elagem ausasti kui päeva ajal, ei mitte prassimises ega joomises. Room. 13, 13. Joomine ja prassimine seatakse tapmisega ühele tasemele. (Kaal. 5, 21.) Inimene tapab siin iseennast.

Väär oleks, kui inimene oma hingele ütleks: hing, söö, joo ja ole rõõmus. (Luuk. 12, 19.) Halletsemisväärne oleks inimese elu, kui tema soovid ja igatsused piirduksid vaid söögi ja joogiga, kui tema loodaks leida rahuldust alkoholi uimas. Inimere sööb ja joo selleks, et elada, aga inimene ei ela mitte selleks, et ainult süüa ja juua. Inimene on eelkõige vaimline olend ja ka inimese keha teenib seda ülesannet.

Võitluses alkoholiga on tarvis visadust, alalist valmisolekut. Valvake ja paluge, et teie kiusatusesse ei satu. Matt. 26, 41.

Kes tahab alkoholisaadanat võita, peab otsustavalt talitama — ei mingisugust kompromissi. Kurjast saab üksnes siis võitu, kui ta täielikult võidetakse.

Mis teha karskusnädalal

Karskusnädala korraldajate kaudu saabub koolidele mitmesugust materjali. Püütagu koolides seda materjali tutvustada ja selgitada, üleskutseid võimaluseni teostada, korraldajate algatusi toetada ja toetajate arvu vanades ja noortes kasvutada.

Kasutatagu korraldatavaid raadio-ettekandeid laiemal määral.

Korraldatagu õpilastega aktusi, kus oleks arutusi ja ettekandeid karskusküsimustest.

Rakendatagu noori tutvuma karske ja ebakarske eluviisi avalduste ja järeldustega, nagu see nähtub elus, kirjanduses ja ajakirjanduses, selleks kasutatagu ringide tööd kui ka sobival viisil otset koolitööd.

Hommikustel kogunemistel ja palvustel kasutatagu teeme, mis karsket või ebakarsket eluviisi selgitavad.

Õpilaste ja noorte ringid esinegu ühel päeval esijoones oma jõududega ja vilistlaste kaasabi-

ga, korraldatagu XIX noorte karskuspäev.

Õpilaste ja noorte ringid täiendagu oma põhikirja, võtku sinna sisse kindel karske eluviisi nõue, kellel see seal veel ei ole.

Võtku kõik koolid, kes seni veel pole seda teha jõudnud, osa XII võistlusõpingust. Endistele osavõtjatele tulgu rohkesti juurde uusi. Võistlusõping oma mitmesuguste eluküsimuste arutlusega on proovitud kasvatustöö võte.

Korraldatagu lastevanemate koosolek, kus eriti võimalus avaneb selgitada, mis vanemad võivad ja mis nad peavad tegema noorte kaitseks alkoholi vastu.

Et hea eeskujuga kasvatustöös esikohal on, siis teostagu kasvatajad karsket eluviisi isiklikus elus, kodus ja seltskonnas. Registreeruge E. Ö. L. juures olevasse Karskete Õpetajate Koondisesse, et nii suurendada ühist väge võitluses alkoholi ja teiste joovastusainetega.

Karskusnädalal asutame kooli lootusringi!

Meie kooli vanemad ringid on lootusringid, vaevalt aasta nooremad kui meie riik. Lootusringid ei tohi kaduda rohkearvulises õpilasringide peres, neid peab juurde tulema! Selle eest hoolitsevad aatelised karskusmeelsed õpetajad ja seda rohkem, mida vähem on soodustusi oodata väljastpoolt!

„Eesti Koolis“ nr. 9 k. a. toodud andmeil oli möödunud õppeaastal lootusringe (karskusringid juurde arvatud) 129, õpilasringe 184; kahtlemata suur hulk viimastest on endised lootus-

ringid, kes võtnud üldise nimetuse. See on küllalt suur arv ja näitab, et lootusringidel on püsiv alus, leiduvad juhid õpetajate peres.

Karskusnädala puhul koondugu olevate lootusringide read, näidaku oma osavõttu võitlusest lagastavate joovastusainetega. Karskusnädala puhul asutatagu uusi lootusringe koolidesse. Karskusnädala puhul otsustagu lootusringide vanad sõbrad ENPR ringid kui ka mitmenimelised õpilasringid kuuluda lootusringide perre, selleks on vaja ainult üldkoosoleku otsus ühes karske eluviisi nõudega, kuna põhikiri ja juhatus endiseks jääb.

Lootusringid võivad kasutada kas üldist õpilasringi põhikirja või lootusringi endist põhi-

kirja mõnesuguste parandustega. (Põhikirjad ja liikmekaardid saadaval E. Öp. Liidus.)

Võtke osa XII võistlusõpingust!

Veel ei ole hilja osa võtta XII võistlusõpingust. Ärgu jäägu eemale ükski varem osavõtnud kool, rohkesti tulgu aga juurde uusi koole!

Töö käesoleval aastal on kerge ja ka nooremaile klassidele jõukohane oma juustava käsitusviisiga.

Peale auhindade õpilastele antakse sel aastal auhindu ka koolidele.

Registreeruge ja tellige õpikud!